

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputatio || excellentium. D. doctoru[m] Iohannis Eccij &
|| Andre[a]e Carolostadij q[uae] cepta est Lipsi[a]e ||
XXVII. Iunij. An. M.D.XIX.**

**Eck, Johannes
Karlstadt, Andreas**

[Erfurt], 1519

VD16 E 320

Martinus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32477

terminū haberet merita sua in purgatorio cumulādi. et gratiā augendi. q. v. p.
Prop: Zachari: inquit adequabit gratiā gratie. gratiā glorie reddet in pro
positone ad gratiā fidei. q. si etiā testimonia illa nō essent ita clara. que tñ sunt
aptissima. hoc vnū deberet reuerendū patrē in pposito absterere. q. theolog⁹
absq. theologico fundamento p suo arbitrio non existens index. nec iudicis
asserit: animab: exeuntib: terminū merendi vult. plangere. quare quo ad istā
pisculam concludendū videtur animas in purgatorio satis pati et purgari a
delictis. sed maiorem gratiā non mereri.

¶ De scōo pūcipali quo negat anias in purgatorio esse certas de salute. hoc
sterum arbitro: nulla sacre scripture auctoritate fundatum. in presentia
tamē q. sint certe de salute adduco illud Apoca: 5. Uidi in dextra sedentis sup
thronū zc. Et nemo inuenit⁹ est dignus aperire libū nec in celo nec in terra nec
subtus terram. In inferno indubitate nulla est dignitas libū apendi. quare
de purgatorio loquit in quo etiā sunt aliqui sancti vti miraculis coruscantes.
sicut de sancto Palschasio testat b. Grego: 4. dialo: 2. historia de sancto Se
uerino Tolontensi episcopo. natione tamē Sueuo: Illud idem asserit z infra z
offes cantabant in celo. in terra et subtus terram. Sed de salute quasi despe
rantes non cantant. quare eo ipso q. sacra anima tantū sibi esse asserit animas
certas de salute affirmat. Preterea in can: misse. vbi pro defunctis in purgato
rio oratur. ita dicimus. Vemento dñe famuloꝝ tuoꝝ qui nos pceserunt cum
signo fidei z dormiūt in somno pacis zc. Ipsi z omib: in Christo quiescentib:
Sergo iuxta sacratissimū misse canonē ante quiescūt in Christo. quō possunt
esse in tali turbatione z horrore quasi desperatiōis. sicut declarat reuerēdus p
in suo resolutio concludi: 4. vsq. ad 20. non em̄ video quō in tali horrore tre
more. turbatione. et quasi desperatione. que omnia maximā dicunt inquietudis
anime purgande possunt diei dormire in somno pacis. q. predicta omnia paci
aduerent. Sed tunc a veris Christianis recte censent in pace quiescere dū
scire expectant terminū sue purgatiōis. hec sunt ptim que me mouerunt. et
hodie mouēt ad dissentiendū rē pā parat⁹ tñ stare iudicio z informatiōalioꝝ.

Albartinus

¶ Uta p ordinem Egre: d. d. copiosissime contra me psequit⁹ est. Primū cas
nonē scripture cōprehendere lib:os Machabeoꝝ. deinde purgatorij probari
etiā alijs locis scripture. tertio conatus ostendere animas esse certas de sa
lute sua. Respondeo. de primis duobus nulla est inter me et diuinationem suam
cōtrouersia. ideo non erat necesse tot aucto:itates colligere ad eam rem quam
forte constantius affirmo q. ipse. vt qui me scire pessus sim esse purgatorij.
sed hic vertitur Scopus an possit probari anias in purgatorio mereri z gra
tiam in eis augeri. tamen transeamus per ordinem.

¶ Primo dixit auctoritatib: heri adductis statui meritiū solum in hac vita. z
excludi in futura vita. qd ipse intelligit purgatorij. z sic aprat auctoritates ad
purgatorij. ego aut concedo de futura vita vel inferni vel celli. Adduxit etiam
Augustin: in enchiriloquentē de purga: z Hierony: increpantem eos qui exutas
animas mereri asserant. vtrūq. concedo. me etiam reprehendit q. dixit me
disputare hanc ppositionē quasi non habens fiduciam de ea. qui magnifico
titulo scripserim ptra nonos z veteres errores me disputatur. sententiā recen
sitorū nec stulto vtrūq. affirmatim ac pemptim eos theologistas noiarim.
dico sicut heri dixi me adhuc nihil scire de negotio aniarum z purgatorij z hoc
appellem errorem. qd quidā audent asserere qd ignorant. z opinionones patrum
vt beati Thome Bonauen: et similitū quas ipsi nō asseruerūt. ipsi tanq. certos
articulos fidei pronunciant. hos ego appello theologistas et non theologos.
Opiniones tractari debēt in scholis. in populū pdicari sba z opa dei. Psal. 8.
Collenat⁹ gloriā dei zc. Non ergo ego damno opiniones optimoꝝ pīm.

sed resisto fabris illis qui ex opinionibus hominum nobis consistunt articulos fidei,
quod non est boni theologi officium. Quod canonem ego equivoce uocauit contra Augustinum
lib. 18. c. 26. coegit me diuus Hieronymus: Item Eusebius in historia ecclesie recenset aucto-
ritates auctores. ideo stat equo uocatio. cum aliter Augustinus aliter Hieronymus de au-
toritatibus de canone sentiunt et persequens nullum roborem argumenti in preteritis
relictum est. an prologus Hieronymi inter diuina uolumina lib. 8. Machabeorum
enumeret non meminit. Transco illud quod quartuor Euangelia: auctoritate ecclesie
recepta sunt. hec enim erit alia materia. Post hoc dicit contra primum Florentinense
quod purgatorium non sit in scriptura expressum. Ratione concilium non potest facere
de scriptura esse quod non est de scriptura natura sua. sicut nec ecclesia potest fa-
cere Euangelia. etiam si approbavit Euangelia. Quare uideam auctoritates.
Primo illa Psalms. Transiit in ignem et aquam. Ratione non ualeat ad pur-
gatorium. loquitur de persecutionibus sanctorum sicut in multis alijs locis psalms. 16. Ignem
me examinasti. Ieremias. 23. Cre renes meos et cor meum et. 1. Petrus. 1. Doctum si uide
oportet consistant in varijs tentationibus ut probatio fidei uelut multo sit probatio
sicut auro quod per ignem probatur. Et diuinitus tropus est iste uulgatissimus scrip-
ture. Per ignem et aquam intelligit tribulationes. ideo nimis heret in literis et
syllabis. quod mihi imponit. d. d. qui ignem per purgatorium accepit. Item et illud
ecclesie: quod aliquis de carcere et cathenis. egressus ad regnum. Satis est clarus textus
de uanitate huius mundi disputantis. quod casu uerente is qui nunc seruus est
sit rex. et qui rex est sit seruus. his et similibus auctoritatibus: si contra negantes pug-
naremus nihil nisi ludibrium de nobis et ecclesia aduersarijs facerem. quoniam ego
libentissime omnia hec admitto et si qua sunt similia. Tale et illud est Hieronymus.
Esto consentiens aduersario ne tradat te tortoris. Ubi per carcerem dicit in-
telligit per Ambrosium locum purgatorii. libenter admitto. sed quod alij patres in di-
uersum exposuerunt. presertim Augustinus: de inferno et nunquam egressuro exponit.
fit auctoritas dubia. fidelibus suadens resistens non uincens. Ut id tamen quod
textus persequentia ne patitur quidem de purgatorio intelligit. dicit enim de pleni-
tudo aduersario et dissentiente. uolens dissentientem damnabiliter et contra Christi
preceptum peccare. que pertinent ad infernum non ad purgatorium. Ratione Gregorius
consentente Bernardo. dicit esse ualidam quod deus remittit aliqua peccata in futurum
ro. Ratione uerum est apud fideles. sed in ualida apud resistentes. Post hec dicit
esse apertissimum textum prima Corinthis. 3. si cuius. ipse saluabit. sic tamen quasi per ignem
et Ambrosius et Hieronymus: glossa ordinaria et interlinearis. Gregorius: Bernardus: intelligit
apostolum de purgatorio. licet Augustinus: tibi de peccatis seculi. igne eadem uerba
posse intelligi dicat. Ratione adeo non est apertissimus hic textus ut ego hodie fatear
cum multa excusserim. me adhuc nescire germanum sensum Pauli: uariante
interpretibus. quoniam per me libens admittam de purgatorio. uerum cum aptissime
aptissime dicat Opus uisus uisus per ignem probatur. in quo igne dicit reuelandum
dilem dicit. que declarat uisus uisus opus. ut sunt apta uerba. meo tenet iudicio
videtur loqui de igne perflagrationis et extremi iudicii. Aut ut Augustinus: tropus
logice de igne persequentis temporalis. qua maxime probatur fides et fidei doctrina.
et quecumque super hec edificant. Quare adhuc nihil habet ex sacris literis mani-
festum de purgatorio quod in contentione ualeat. Non ergo beatissimi: patres de
numero theologorum habeo. quod purgatorium cum eis confiteor. nec ipsi opinionem
et ignorantias suas de statu animarum pro articulis sanxerunt sicut faciunt theo-
logi. Stratur dicit doctus: quomodo possim scire esse purgatorium. et ego nec
unum locum habeo per me in scriptis: cum hec ut dicit clarissimi: scripture testimonia per
neotericis theologis facere putet. Respondeo non est necesse confiteri qua uia
nouerim purgatorium uel quecumque. Deinde hec testimonio clarissimi: pro purgato

posito sunt adducta non pro statu animarū in purgato: Jam illa auctoritas
Ecclesi: 1. in quocūq; loco ceciderit lignū siue ad Austrū siue ad Aquilonē ibi
erit. vbi glossa ordinaria: intelligit locum quē hic tibi preparaueris. habebis. nisi
tuo quo ingento ad propositum ducatur. Si em̄ per locum preparatū & humidū
intelligit purgatoriu. manendū erit in eternū in purgatorio. si aut̄ intelligit q̄ si
hic preparaueris. i. merueris tunc non facis ad auctoritatē Ecclesi: 1. Qui nihil
de merito loquit. sed de morte hominis. Transeo illud q̄ Chrysostomus dicit. In vos
mo patris sui esse multas mansi: et q̄ certa mansio morienti deputatur ultra
quam ascendere nequit. totum pro me est. Scio q̄ vnicuiq; mansio deputatur
post mortē. sed non statim puenit ad mansionē post mortem. nisi mansionem
suum p purgato: accipiat. et sic morientes ab eterno regno excludit. Item et
illud Damas: Hoc hominib; mors q̄d āgelis casus. Respondeo si ergo post mor
tem ceciderit in purgatoriu sequit q̄ in eternū purgabit. aut oportet Damas:
sicut & omnia precedentia intelligi de duab; vltimis mansionib; damnationis
et beatitudinis et non de purgatorio. Ita et illa Ecclesi: 9. quodcūq; poterit
man; tua instanter operare q̄ nec ratio nec sensus apud inferos est quo tu p
peras. Si de purgatorio intelligit. iterum purgatoriu erit infernus. Ergo so
lum de inferno citra memoriā purgatoriu loquit. Johannē Capistrā: libenter
admitto. sed extra cōtentionem. Jam q̄ apostolū Gala: 6. dicit contra nostrā
sententiā loquit que hō seminauerit in carne hec metet et illud Iohannis .8.
Venit nox qm̄ nemo poterit operari q̄d Ambro: de presentis tps vita. exponit
quō meremur. clarū est q̄ nihil facit ad rem. apostolus em̄ non de purgatorio.
sed de extremo iudicio loquit & Chrysostomus p noctem salua tamē reuerētia Chry:
sostomus: intelligit infidelitatē. vt clarum est ex proximo textu quā diu ego in mōdo
sum tandiu lux sum mūdi volens q̄ extra fidē Christi nemo possit bene opari.
tamē Chrysostomus: admitto. q̄ respicit ad extremū iudiciū. Auctoritas. psalm: 103.
Erabit homo ad opus suum. vsq; ad vespērā permittit trahi figuratiuo sensu
ad vitam & mortem hominis. sed genuino sensu et qui pugnet in cōtentione lo
quitur de admirabili dispositione dei. q̄ hoīem ita disposuerit q̄ homo exeat
ad vespērā diei naturalis ad opationes suas et August. recte sentit cap. 3. de
fide ad Petrū temp; adquerendi vitam eternam esse datum hominibus tamen
in ista vita. quia vt dixi semp ad futuram vitam respiciunt nō ad purgatoriu.
Et Hierosolūp Gala. 6. Unusquisq; portabit onus suum &c. et bene ostendit q̄
homines meritis suis iuent in hac vita. sed vocati ante tribunal. quod fit in
morte tunc nec Job nec Daniel possunt stare pro quocūq;. Respondeo q̄d aucto
ritas est robustissima contra egress. d. q̄ si verum est hoīem in morte vocari
ante tribunal. et tunc nec Job nec Daniel possunt stare. frustra orat ecclesia
pro mortuis. et sic negatur purgatoriu. Quare de tribunali nouissimo loquit
Hierony: post finitū purgatoriu. Bernbardū etiā induxit q̄ in hominis morte
agatur particulare iudiciū. q̄d non fieret si haberet terminū adhuc merendi.
Respondeo quidquid sit de particulari iudicio cōsequētia non valet. Transeo
auctoritatē Zacharie adequabit grām gratiē. q̄ tropologico et bono sensu
exponitur. sed non proprio. In fine huius articuli dicit etiam si non essent tam
clara hec testimonia. hoc tamen deberet me absterere theologū q̄ sic absq;
fundamento p meo arbitrio cum nec iudex. nec assessor fuerim et tamen ania
bus exuentibus terminū prorogari merendi. Idem retorqueo in ipsum d. d.
cum nec ipse iudex. nec assessor fuerit et tamen animabus certum statum iuxta
opinionēs suas definat absq; fundamento. presertim cum id nolit esse optis
quem duntaxat (quod libentissime tolerarem) sed certam scientiam.